

Pyhännän kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Manuntie 2, 92930 Pyhäntä

Pöyrynkosken ennallistamishankkeen rahoitus hakemus

Kansallisesti merkittävässä Pöyrynkosken ennallistamishankkeessa Siikajoen Revonlahden kylässä sijaitsevan Pöyryn pato puretaan ja koskialue ennallistetaan luonnonmukaiseksi. Toimenpiteellä mahdollistetaan noin 750 kilometriä vapaata vaellusyhteyttä joen pää- ja sivu-uomien laajoille lisääntymisalueille. Tavoitteena on elvyttää Siikajoen vaelluskalakannat sekä mahdollistaa Pöyrynkosken ja koko Siikajoen vesistöalueen virkistyskäytön monipuolistaminen. Käynnissä olevan Kortteisen kalatien rakentamisen valmistumisen jälkeen Pöyrynkosken ennallistamishankkeen vapaa vaellusyhteys kasvaa 750 km:ä suuremmaksi, siten myös Kortteisen yläpuoliset Lamujoen erinomaiset lisääntymisalueet ovat vaelluskalojen saavutettavissa. Lämsänskosken säännöstelypatoon jatkossa tehtävän kalankulkuratkaisun jälkeen vaelluskaloille muodostuu vaellusyhteys Pyhännällä sijaitseville ennallistetuille/kunnostetuille Siikajoen latvavesille.

Hanke sisältää vesivoimalaa ja maa-alueita koskevan kiinteistökaupan Siikajoki vapaaksi ry:n ja Koskienergia Oy:n välillä. Kauppa mahdollistaa vesivoimalaitostoiminnan lakkauttamisen ja padon purkamisen. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on n.3 M€ josta Siikajoen Vapaaksi ry vapaaehtoistyönä tehtävällä varainkeruulla rahoitettava osuus on n. 1.5 M€. Hanketta tuetaan maa- ja metsätalousministeriön NOUSU-ohjelmasta, joka tarjoaa rahoitusta sekä asiantuntija-apua vaelluskalakantojen tilaa parantaville hankkeille.

”Pöyrynkosken ennallistaminen on sekä toteutukseltaan että vaikutuksiltaan mittava hanke virtavesiluonnon hyväksi ja vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Hankkeen perustana on vapaaehtoisuus ja laaja yhteistyö. Se on osoitus alueen ihmisten vahvasta, esimerkillisestä sitoutumisesta toimimaan oman kotiseudun arvokkaan luonnonympäristön hyväksi”, maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah toteaa hankkeen julkistamistilaisuuden 12.8 yhteydessä julkistetussa maa- ja metsätalousministeriön, Siikajoen kunnan ja Siikajoki Vapaaksi ry:n yhteistiedotteessa.

Siikajoki Vapaaksi ry toivoo Pyhännän kunnan osallistuvan hankkeen rahoitukseen 10'000 € (kymmenentuhannen euron) summalla. Yhdistyksen toiminnan kannalta arvostamme, jos mahdollisen positiivisen rahoitus päätöksen jälkeen tukisumma voitaisiin siirtää yhdistyksen tilille viimeistään 30.11.2025.

Lauri Junttila

Hallituksen puheenjohtaja

Siikajoki Vapaaksi ry

Liite 1: Maa- ja metsätalousministeriön, Siikajoen kunnan ja Siikajoki Vapaaksi ry:n yhteistiedote

Siikajoen vaelluskalakantojen elvyttämisessä merkittävä askel – Pöyryn vesivoimapato puretaan ja kosket ennallistetaan

maa- ja metsätalousministeriö

12.8.2025 12.00 TIEDOTE

Siikajoki vapaaksi ry ennallistaa Pöyrynskosken koskialueet ja mahdollistaa vaelluskalojen vapaan nousun jokeen. Hankkeesta pidetään julkistamistilaisuus tiistaina 12.8. Siikajoella Revonlahden koululla. Kannustavat terveisensä tilaisuuteen tuo maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah, joka toteaa hankkeen olevan erinomainen esimerkki paikallistahojen edistämästä ja laajassa yhteistyössä valmistellusta

ennallistamishankkeesta.

maa- ja metsätalousministeriön, Siikajoen kunnan ja Siikajoki vapaaksi ry:n yhteistiedote

Siikajoen alaosalla sijaitsevan Pöyrynskosken koskialueet aiotaan ennallistaa luonnontilaisiksi. Tavoitteena on elvyttää Siikajoen vaelluskalakannat sekä mahdollistaa Pöyrynskosken ja koko Siikajoen vesistöalueen virkistyskäytön monipuolistaminen. Kyseessä on mittakaavaltaan valtakunnallisesti merkittävästä hankkeesta. Hanke sisältää vesivoimalaa ja maa-alueita koskevan kiinteistökaupan Siikajoki vapaaksi ry:n ja Koskienergia Oy:n välillä. Kauppa mahdollistaa vesivoimalaitostoiminnan lakkauttamisen ja padon purkamisen.

Siikajoki on ollut merkittävä vaelluskalavesistö, ja joesta on kalastettu muun muassa lohta, siikaa, taimenta ja harjasta. Vaelluskalakannat ovat kuitenkin käytännössä lähes hävinneet joesta voimakkaan vesirakentamisen seurauksena. Pöyryn padon ohi on rakennettu kaksi kalatietä, mutta ne eivät ole riittäneet takamaan kalojen vapaata vaellusta jokeen.

”Siikajoen tilasta ja Pöyryn padon tulevaisuudesta on keskusteltu alueella pitkään. Siikajoki vapaaksi ry on todennut yhdessä viranomaisten kanssa padon purkamisen kalakantojen ja joen tilan parantamisen kannalta parhaaksi ratkaisuksi. Toimenpiteellä mahdollistetaan noin 750 kilometriä vapaata vaellusyhteyttä joen pää- ja sivu-uomien laajoille lisääntymisalueille sekä Pöyrynskosken alueen koskien palauttaminen luonnontilaisiksi”, ennallistamishankkeen vetäjänä toimivan Siikajoki vapaaksi ry:n puheenjohtaja **Lauri Junttila** kuvaa.

Hanketta tuetaan maa- ja metsätalousministeriön NOUSU-ohjelmasta, joka tarjoaa rahoitusta sekä asiantuntija-apua vaelluskalakantojen tilaa parantaville hankkeille.

”Pöyrynskosken ennallistaminen on sekä toteutukseltaan että vaikutuksiltaan mittava hanke virtavesiluonnon hyväksi ja vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Hankkeen perustana on vapaaehtoisuus ja laaja yhteistyö. Se on osoitus alueen ihmisten vahvasta, esimerkillisestä sitoutumisesta toimimaan oman kotiseudun arvokkaan luonnonympäristön hyväksi”, maa- ja metsätalousministeri **Sari Essayah** toteaa.

Siikajoki virtaa pääasiassa Siikajoen, Siikalatvan ja Pyhännän kuntien alueella. Vesistöalueen tilaa aiotaan parantaa pitkäjänteisesti kuntien ja viranomaisten yhteistyönä.

”Siikajoen arvo paikalliselle väestölle on mittaamaton ja ihmisillä on vahva tahtotila parantaa joen tilaa. Pöyrynskosken ennallistaminen mahdollistaa joen virkistyskäytön ja matkailun kehittämisen uudella tavalla, ja se on aluekehittämisen kannalta hieno mahdollisuus”, Siikajoen kunnanjohtaja **Tiina Hovi** sanoo.

Pöyryn padon purkamisen toteutuksesta on tehty esisuunnitelma. Tavoite on purkaa pato kokonaisuudessaan ja palauttaa alueen vesipinnat niiden luontaiselle tasolle, jolloin alueella sijainnut pitkä koskijakso palautuu. Seuraavaksi jatketaan toteutuksen tarkempaa suunnittelua ja vesiluvan hakemiseen liittyviä toimenpiteitä. Paikallisia pidetään ajan tasalla suunnittelun etenemisestä ja toteutustavasta hankkeen aikana.

Kuva: Siikajoen Pöyrynskosken pato, Mikael Parkkila

Lisätietoja Siikajoen ennallistamisesta

Lauri Junttila, hallituksen puheenjohtaja, Siikajoki vapaaksi ry, p. 044 015 0082, lauri.ljunttila@gmail.com

Perttu Tamminen, erityisasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö, p. 050 4382179, etunimi.sukunimi@gov.fi